

عنوان مقاله:

کارکرد های اجتماعی مسجد نو شیراز از عهد مظفری تا پایان جنگ جهانی اول در ایران

محل انتشار:

همایش بین المللی فارس در جنگ جهانی اول (سال: 1389)

تعداد صفحات اصل مقاله: 32

نویسنده:

مصطفی ندیم - استادیار گروه تاریخ دانشگاه شیراز

خلاصه مقاله:

هدف اصلی از بنای مسجد در بین مسلمانان، برپایی اعمال و آداب مذهبی بوده است اما از همان زمانی که نخستین مساجد توسط پیامبر عظیم الشان اسلام ساخته شد، ایشان با کردار خود نشان دادند که اگرچه در دین اسلام توجه به عبادت، پرستش، آداب و مراسم عبادی به ویژه به صورت جماعت و در مسجد، اهمیت زیادی دارد اما کارکرد مساجد تنها برای برپایی آداب و مراسم عبادی نیست. در صدر اسلام جدا از مراسم عبادی به ایجاد حلقه ها و جلسات درس در مسجد نیز اهمیت زیادی داده می شد، چنان که این کارکرد برای قرن ها و حتی تا هم اینک در برخی از شهرها و روستاها مشاهده می شود. حتی از اواخر قرن سوم که مسلمانان به ایجاد فضایی خاص برای درس و مباحثه اختصاص دادند، مساجد هم چنان محلی مناسب برای برپایی جلسات درس دینی بود مهم ترین ویژگی های جغرافیای طبیعی و سیاسی ایران و هم چنین تعدی های حکام وقت با مردم موجب شد تا در طول تاریخ، مساجد در مناطق مختلف ایران به ویژه شهر های مهم، جدا از کارکرد مذهبی و آموزشی، عهده دار دیگر کارکرد های اجتماعی باشند. بیش از همه کم آبی در جغرافیای طبیعی ایران، نه تنها کشاورزان را در روستا بلکه شهرنشینان را به ایجاد وحدت، انسجام و نظم عمومی فرا می خواند و مساجد بزرگ در شهرها محلی مناسب برای حل مشکلات طبیعی از جمله قحطی، بروز بیماری های مسری، سیل، زلزله و غیره بودند. در جغرافیای سیاسی، موقعیت ایران چنان بود که مورد طمع بسیاری از اقوام متمدن یا نیمه متمدن همسایه و حتی مردمان دوردست قرار می گرفت. حملات مکرر این اقوام که از پیش از اسلام آغاز شده بود، هرگز تمام نشد و هر بار گروه و قوم جدیدی، ایران و ایرانی را مورد تهاجم قرار می داد. این حملات مردم را به وحدت دعوت می کرد و باز هم بهترین مکان برای تجمع مردم، مساجد بودند. در زمانی هم که برخی از همین مهاجمان به قدرت می رسیدند، حکام و امرای آنان در بسیاری از ادوار، مردم را تحت فشار قرار داده، به ناروا همه گونه ظلم و جور رابر آن ها تحمیل می کردند و چه بسیار از این ظلم ها که به قیام عمومی منجر شد و باز هم یکی از مراکز بسیار مهم برای اعتراضات عمومی، مساجد بودند

کلمات کلیدی:

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/168052>

